

RIS.6117

Beknopt verslag/conclusies van de commissie Bestuur, Middelen & Economie van de gemeenteraad Emmen op donderdag 16 mei 2013 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga
Commissiegriffier	:	de heer F.W. te Winkel
Collegeleden	:	de heer C. Bijl, de heer B.R. Arends, de heer B.D. Wilms, de heer A.J. Sleeking, mevrouw T. Houwing-Haisma en de heer H.G. Jumelet
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)
De commissieleden	:	de heer R. van der Weide (Wakker Emmen), de heer G.H.H. Linnemann (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!), mevrouw T.C. Hoogeveen (D66), de heer J.H.G. Sulmann (PvdA), de heer R. Wanders (PvdA), de heer J. Hulsegge (PvdA), mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic (PvdA), de heer A.H. Oldenbeuving (CDA), mevrouw H.H. Plas-Kerperien (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer D.R.S. Denkers (GroenLinks), de heer W.L.H. Moinat (SP), de heer D.J. Douwstra (BGE), de heer H. Huttinga (ChristenUnie), de heer R.J.N.A. Kochheim (VVD) en de heer J.C. Scheltens (VVD)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Nijhof opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom.

Wakker Emmen ontving pas dezelfde middag om 15.00 uur nog drie relevante aanvullingen op de jaarstukken. Dit vindt de fractie geen manier van werken en stelt voor, de behandeling uit te stellen naar de raadsvergadering.

PvdA heeft de stukken nog kunnen lezen en toetsen aan zijn woordvoering. Daarnaast kan de jaarrekening ook bij de raadsvergadering nog uitgebreid aan de orde komen. Volgens de PvdA kan deze avond de jaarrekening prima worden besproken.

CDA sluit zich daarbij aan, al heeft men de stukken niet helemaal kunnen lezen. De bespreking gaat over de vast te stellen stukken en wat de fractie betreft gaat de bespreking van vanavond door. Wel blijft het dan een B-stuk voor de raad.

BGE geeft te kennen dat door de late verzending van de aanvullingen het houden van een fractieoverleg hierover niet is gelukt. BGE wil vanavond de jaarrekening zo niet behandelen.

SP meent dat toezenden van deze stukken zo kort voor de commissie blijkt geeft van weinig inzicht van B&W in het raadswerk, nota bene van mensen die nog niet zolang geleden nog in de raad zaten.

VVD heeft de stukken niet kunnen lezen, maar vindt de inderdaad vrij late verzending niet belemmerend voor de commissiebehandeling.

GroenLinks vindt de rijkelijk late verzending bezwaarlijk en kan niet tot een afgewogen oordeel komen. Gezien de importantie van de stukken steunt men het voorstel van Wakker Emmen. Eventueel moet een extra commissievergadering worden ingelast.

D66 kan zich vinden in het voorstel van Wakker Emmen. De drie aanvullingen werden wel heel erg laat gestuurd en die moest men nog een uur vóór de vergadering lezen. Weliswaar is daarin een aantal vragen beantwoord maar D66 heeft hier te weinig fractietijd aan kunnen besteden. Men wenst daarom uitstel van de behandeling naar de raadsvergadering, die dan langer dan gebruikelijk is.

LEF! heeft de stukken snel doorgebladerd, maar denkt dat het geen belemmering is deze aanvullende stukken alsnog in de raad te bespreken. Dit levert extra bedenktijd op.

ChristenUnie sluit zich aan bij LEF!

Reactie college

Wethouder Arends betreurt ook erg de zeer late verzending, maar pas deze dag is de brief van de accountant ontvangen. Bovendien is het rapport over de bevindingen van de accountant niet overall even juist geweest en dat is met deze brief ook rechtgezet. B&W konden pas op de bevindingen van de accountant reageren als die volledig juist waren. Met de accountant is afgesproken dat dit in 2014 heel anders zou moeten.

Wakker Emmen hoort de wethouder aan een van de drie stukken refereren, maar de andere twee bevatten ook de B&W-reactie op de Auditcommissie en het verslag van de bevindingen; het had het college gesierd als men ze eerder dan de dag van behandeling naar de raad had gestuurd.

Voorzitter Nijhof stelt vast dat de commissie in meerderheid de agenda ongewijzigd wenst vast te stellen.

2. **Presentatie: n.v.t.**

3. **Spreekrecht: n.v.t.**

4. **Rondvraag**

ChristenUnie verwijst naar twee artikelen in het Dagblad van het Noorden met reacties van de EDR en de Hogeschool Drenthe over het eminente belang van het driehoeksoverleg overheid-bedrijfsleven-onderwijs. Kijkt het college ook naar de kennelijk succesvolle aanpak in Duitsland?

Wethouder Jumelet heeft hier ook kennis van genomen. Het college overlegt gezamenlijk met de betrokken partners over hoe het arbeidsmarktbeleid is vorm te geven, waarbij gestreefd wordt naar verbindingen tussen onderwijs en werkgevers. De EDR legt zelf verbindingen met partners in het Duitse achterland. B&W zijn ook benieuwd waarom het werkloosheidspercentage in Emmen hoger is dan over de grens. Qua beleid is vooral de werkgever de klant van de gemeente en de dienstverlening daaraan is een van de beleidsspeerpunten. Van de Duitse aanpak is kennis genomen en B&W zullen dat in vervolgoverleg samen met de EDR verder uitdiepen – al heerst er in Emmen een iets andere dynamiek dan over de Duitse grens. **Wethouder Arends** vult aan dat de gemeente als verbinder optreedt tussen bedrijfsleven en onderwijs. Zo heeft het Drenthe College een AOT-opleiding gerealiseerd die dankzij het bedrijfsleven tot stand is gekomen en waarbij ook de gemeente een rol speelde. Voor het tweede jaar zijn klassen gevormd van studenten die na afloop van de opleiding nagenoeg gegarandeerd zijn van een baan. Tijdens een opening sprak wethouder Arends met de Duitse Kamer van Koophandel over de verwondering in Emmen over het succes in het Emsland, maar de Duitse KvK sprak van veel hogere werkloosheid 50-60 kilometer verderop, wat waarschijnlijk te maken heeft met de dunne bevolking aldaar. De situaties Emmen en Emsland zijn dus niet een-op-een te vergelijken.

5. **Bespreken C-stukken: n.v.t.**

6. **Bespreken B-stukken:**

6A. Jaarstukken 2012 (jaarrekening en jaarverslag 2012), resultaatbestemmingsvoorstel en Sociaal Jaarverslag 2012 (B5)

Eerste termijn

Het doet de **PvdA** deugd dat het huishoudboekje in control lijkt. De resultaatbestemming valt ruim 14 miljoen voordeliger uit met een nadelig resultaat van 4 miljoen; uiteindelijk blijft een positief saldo van 6 miljoen over. Er is dus nog steeds inzet van reserves nodig om zaken overeind te houden. Van belang is dat de daling van het eigen vermogen is afgeremd, want een gemeente kan niet elk jaar de operationele gaten blijven opvullen. Ook de grondexploitatie is blijkens de stukken in control, de Auditcommissie spreekt van ‘voorzichtige’, de accountant van ‘reële waardering’. In

de bouwleges is een verdere terugloop te zien: betekent dit ook kostenverlaging in de organisatie en is zij daarmee flexibel genoeg? De zinsnede over de al jaren gerapporteerde overschrijding bij het nadeel van 261.000 euro bij de verkoop van opstallen roept de nodige vragen op qua flexibiliteit bij veranderende omstandigheden. Het aantal arbeidsplaatsen is toegenomen maar het werkloosheidspercentage ook. Wat betekent dit precies en welk verband is daarbij qua effecten te leggen met ingezet beleid? Dezelfde vraag over de stijging in instroom van de Wwb met 5%: is er eenzelfde effect bij de uitstroom? Want de uitkeringen drukken op de algemene middelen. Goed te lezen dat de inhuur derden is toegenomen, jammer dat nog steeds hun bijdrage aan de producten en werkzaamheden van de gemeente niet is te relateren. De verdere stijging van het ziekteverzuim baart de fractie net als in 2011 en 2012 zorgen. Deelt het college die zorg en welke concrete acties onderneemt men? Belangrijk HRM-beleidspunt is een 'flexibele en wendbare organisatie'. Mag de PvdA daaruit concluderen dat mensen in algemene dienst met minder werkzaamheden tijdig worden om- en bijgeschoold? Dit in het licht van de voorbeeldfunctie van de gemeente. De fractie deelt de zorg van de Auditcommissie om voldoende beheersmaatregelen in te zetten om de interne aanbestedingsregels in control te laten komen. Is de accountantscontrole van het Atalanta-project alleen geënt op financiën of ook andere elementen in de kwartaalrapportages?

CDA vindt 4 minuten spreektijd over de jaarstukken erg kort en verzoekt dit voorstel alvast als B-stuk in de raadsvergadering te behandelen. De fractie complimenteert het college dat voor het overgrote deel is uitgevoerd conform de begroting. De verschillenanalyse is lastig te maken; bij de programma's-nieuwe-stijl is die te maken op kosten maar lang nog niet overal op activiteiten en behaalde resultaten, terwijl de gemeente aan de contactfinanciering aan Sedna heel hoge eisen stelt opgelegd qua effectenverantwoording. Voor heel veel activiteiten zijn de resultaten niet meetbaar en dat wordt nog een vraagpunt bij de discussie over een andere lokale overheid en meer participatie door de samenleving. Bij de externe ontwikkeling is de werkgelegenheid in personen gestegen, maar geldt dat ook in arbeidsjaren? De werkloosheid ligt fors boven het landelijke gemiddelde maar de stijging in 2012 ligt ver onder de landelijke stijging. Zet die ontwikkeling zich in 2013 voort? Uit het tekort op bouwleges blijkt dat de gemeente nog niet in control is, maar het zijn lastige tijden. Of dit niet eerder bekend was, is na te gaan in de notulen van de begrotingsbehandeling 2012. Complimenten over de forse toename in grondverkoop en bedrijventerreinen in 2012; het CDA hoopt dat die trend zich voortzet. Kunnen B&W daar al enig licht op werpen? Uitstekend resultaat dat de bezuinigingen voor 97% zijn gerealiseerd. Het met een amendement bekrachtigde bezuiniging op drukwerk wordt toch nog wel behaald? De postvakjes liggen nog veel te vaak vol met onnodig kleurig drukwerk en de iPad is een prima alternatief. Dankzij inzet van de reserves is het resultaat 5,9 miljoen positief, maar het eigen vermogen is wel met 4,1 miljoen gedaald; inclusief alle resultaatbestemmingen zelfs met 10 miljoen. Lastig om dit uit te leggen aan de burger in het licht van de bezuinigingen. De fractie pleit daarom voor een helderdere communicatie. De korting op het Gemeentefonds was nog niet meegenomen; het CDA pleit ervoor, de resterende 2,4 miljoen, of zoveel minder volgens de meicirculaire, te reserveren voor de Wmo om de continuïteit van het huidige beleid te waarborgen en zorgvuldig in te spelen op de ontwikkelingen in de komende jaren.

Wakker Emmen voert met enige frisse tegenzin het woord: men vindt deze werkwijze niet de juiste en zal de woordvoering over te laat verzonden stukken tot de raadsvergadering uitstellen. Het verlies van ruim 4 miljoen valt mee ten opzichte van 2010 en 2011. Het blijft een tekort en de combinatie met de financiële positie baart Wakker Emmen zorgen. Het interen op het eigen vermogen en reserves is stopgezet maar de zeer grote verschuivingen volgens het nabericht geven te denken hoe beheersbaar de begroting nog is. De cijferpresentatie naar de bevolking blijft ondanks eerdere waarschuwingen van de fractie misleidend. De gemeente zou de jaarrekening met 6 miljoen plus, *'inclusief stortingen aan en onttrekkingen van bestemmingsreserves hebben afgesloten'* in het persbericht. Deze technische zinsnede is wellicht voldoende ter dekking van het college, maar het is volstrekt onvoldoende voor Wakker Emmen. De feiten zijn dat de jaarrekening een verlies kent

van ruim 4 miljoen en dit wordt met een greep van 10 miljoen uit de reserves opgepoetst naar 6 miljoen. Neem liever de burgers serieus door hun de juiste en volledige informatie te verstrekken. Vorig jaar waren nog geen kavels van de Delftlanden uitgegeven. Hoe is 2012 verlopen en hoe staat dit complex er nu voor? Het ziekteverzuim is verder gestegen: voor een grotere organisatie is 6,4% (bijna 25.000 ziektedagen) te hoog, dit ligt landelijk op 4%. Welke verklaring is hiervoor en welke acties worden ondernomen om het hoge verzuim terug te dringen?

VVD kan volledig achter de jaarstukken staan, de goedkeurende accountantsverklaring doet deugd. Men sluit zich aan bij de aandachtspunten van het CDA. Het beknopte verslag voor het tweede jaar op rij is qua presentatie een verbetering. Dat 97% van de besparingen is gerealiseerd, geeft aan dat het hele personeel doordrongen is van de urgentie. Dus ook daarvoor waardering. De VVD vindt de technische zinsnede in het persbericht, gelet op de toezegging van de wethouder uit 2012, een eerste toevoeging, maar die geeft niet weer dat het resultaat tot stand is gekomen door onttrekking van het gemeentelijk spaargeld en niet feitelijk sec een positief resultaat is waar iets extra's mee is te doen. De VVD ziet graag vanaf 2014 een scherpere presentatie. Men wijst nogmaals op de goede aanbevelingen van de Auditcommissie; op de B&W-reactie komt de VVD in de raadsvergadering terug.

D66 zal ook met tegenzin door de late nazendingen het woord voeren. Zowel het sociale als het beknopte jaarverslag is goed leesbaar. Bij programma Centrumvernieuwing wordt 'v/h Atalanta' gezet maar dat moet zijn 'waaronder Atalanta'. Graag aanpassing vóór de raadsvergadering. Zijn de in 2012 aangetrokken 5 accountmanagers extern aangetrokken of intern omgeschoold? De fractie heeft een technische vraag uitstaan over de onderbouwing van de 27 miljoen bij de investeringsopbrengsten op blz. 23; hiervan is beantwoording vóór de raad toegezegd. Compliment dat 97% van de bezuinigingen gerealiseerd is. De accountant merkt op dat de basislijn en de verantwoording in september herzien moeten worden; hier hebben B&W op gereageerd. Wordt die reactie nog anders? D66 vindt het verzuim nog steeds te hoog; wel zijn de functioneringsgesprekken een stuk verbeterd.

SP vraagt zich af of de grafiek over de man-vrouwverdeling in de organisatie in het sociaal jaarverslag wel klopt. Er vindt meer verzuim plaats bij minder mensen? Hoe is dat te verklaren? Het persbericht geeft trots aan dat meer dan 25% van het budget is uitgegeven aan zorg en welzijn. Het lijkt de SP beter geen percentage aan te geven, maar juist wat ook echt nodig is. De VNG wijst op haar website op de miljardenverliezen bij de gemeentelijke grondexploitaties, waardoor winstverwachtingen naar beneden moet worden bijgesteld. Dit blijkt niet uit de jaarstukken van Emmen. Wat heeft Emmen moeten afboeken door verminderde, uitgestelde of veranderde vraag? De grondreserve is gedaald ten opzichte van 2011, waarmee is aangetoond dat gemeenten met een grote grondpositie financieel lijden onder de vastgoedcrisis. Welke gevolgen heeft dit voor Emmen de komende twee jaren? Wordt verlaging van de grondprijs doorgevoerd? Hoe kijken B&W tegen het eigen grondbeleid aan voor de komende vier jaar aan, als 80% van de gemeenten ook nu hun grondbeleid niet aanpast? Het totale eigen vermogen is in 3 jaar met 60 miljoen afgenomen. Bij de afname van het weerstandvermogen met ruim 9 miljoen wordt gesteld dat dit een redelijke dekking geeft gezien de vele projecten. Maar bij ontbreken van een volledig overzicht is dat niet te controleren, ook niet welke investeringen op welk moment moeten worden gedaan. Graag op korte termijn alsnog dat volledige overzicht van de projecten waarbij de gemeente financieel enigszins betrokken is, met de totaalbedragen uitgesplitst naar de investeringen per jaar.

LEF! denkt dat in eenvoudige bewoordingen de jaarstukken prima aan de burger zijn uit te leggen. De Auditcommissie heeft enkele kwaliteitsverbeteringen aangedragen voor de verslaglegging. De bezuinigingen voor 2012 zijn nagenoeg gerealiseerd. In de organisatieontwikkeling zit progressie gelet op het INK-model. Gemiddeld kan Emmen wel in fase 3 zitten, maar belangrijk blijft het om in te zoomen op minder scorende bedrijfsonderdelen. Door de economische situatie nemen de

gemeentelijke lasten toe; daarom moet de gemeente juist nu publiek ondernemerschap tonen, zeker omdat zij spekkoper kan zijn bij het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Het voorzichtigheidsprincipe dient ook te gelden bij de STIDUG-subsidie voor het Rundedal: hier wordt het positieve juridische advies gebruikt als uitgangspunt om dit niet mee te nemen, terwijl men voorzichtigheidshalve rekening zou moeten houden met tegenvallers. Een algemeen compliment voor de OR om de OC's af te schaffen, wat in de praktijk lastig is. Bij de werkoverleggen moeten de managers hun medewerkers wel serieus meenemen in de te nemen maatregelen. Bij de functioneringsgesprekken is een mooie sprong gemaakt ten opzichte van eerdere jaren, maar aandacht moet blijven liggen bij afdelingen die ondermaats scoren. Het ziekteverzuim neemt toe: bij de vrouwen iets meer dan de mannen. Denkt het college dat er een relatie is tussen deze stijging en de organisatieontwikkeling waarbij cultuurverandering ook bedreigend kan zijn?

GroenLinks levert met frisse tegenzin een bijdrage vanwege de late essentiële aanvulling op de jaarstukken. Men wil dus dit in de raad als B-stuk verder behandelen. Vaak staat de neiging in die stukken om op technisch detailniveau af te dalen met als risico dat de besluitvorming door de raad ter discussie kan worden gesteld. GroenLinks wil de stukken op hun eigen merites beoordelen. Complimenten voor het serieuze terugdringen van de lasten, een verheugende ontwikkeling. Maar de vaste lasten, veelal van DPE Next, zullen relatief stijgen, wat de keuzemogelijkheid voor de raad beperkt om invloed uit te oefenen op de kostenstructuur. Hoe denkt het college hierover? Want de economie toont nog lang geen herstel en het Rijk zoekt nog steeds naar nieuwe bezuinigingen. GroenLinks hoort van sommige andere partijen een pessimistische visie over het aanspreken van de reserves, maar er is een duidelijke afname ten opzichte van 2011, een deel van het beleid is niet in 2012 maar eerder in gang gezet zodat het college nog heel moeilijk op de uitgaven op kan sturen en voortzetting van deze trend zou in 2015 misschien zelf wel tot dotatie aan de reserves kunnen leiden. Die stand, op het niveau 2006-2007, is bevredigend, zeker gezien de moeilijke opdracht van het college. Dit heeft zich volgens GroenLinks goed gekweten van zijn taken: de budgetoverschrijdingen zijn gezien de context verklaarbaar en het grondbeleid is succesvol, in tegenstelling tot andere gemeenten waar men de negatieve trend nog steeds ontkent. Het ziekteverzuim lijkt moeilijk te beteugelen, daar moet het college alert op blijven maar gezien de gerealiseerde bezuinigingen moet de gemeente haar knopen tellen.

BGE ziet dat Emmen zeker 'meer mogelijk maakt' bij de veel te late toezending en presentatie van de jaarstukken. Wederom wordt een positief resultaat gepresenteerd zonder duidelijke uitleg over hoe het echt zit. BGE vindt dit absurd. De leesbaarheid van het sociale jaarverslag is goed. Het ziekteverzuim is inderdaad te hoog, maar een regelmatige raadsbehandeling zal positieve uitwerking hebben. De fractie vindt het beschamend dat de jaarrekening van Emmen nog steeds niet in jip-en-janneketaal de ambitie, de feitelijke kosten en de beoordeling van de resultaat kan uiteenzetten. De gemeente heeft heel veel werk verzet en het resultaat is beter dan verwacht; hopelijk zet die trend zich in de toekomst voort.

ChristenUnie is het eens met de late nazending maar er zijn tijden geweest dat de commissie bijna twee jaar op de jaarrekening moest wachten. Het kan dus nog erger. En in de nagezonden stukken werden ook nog enkele lijken uit de kast keurig opgeruimd, dus zo erg was het allemaal niet.

BGE vraagt of de commissie indertijd ook twee jaar op de jaarstukken moest wachten.

ChristenUnie antwoordt dat dat de facto het geval was. De fractie wil niets afdoen aan het verhaal van BGE en andere fracties, maar dit in perspectief plaatsen. Bovendien verbetert de jaarrekening nog elke keer. Veel zaken zijn goed en doorgegaan, want vaak komt een marginaal deel van de huishouding niet ter sprake. Dat zo'n omvangrijk bezuinigingspakket in zo'n korte tijd is gerealiseerd is een compliment waard aan organisatie en bestuurders. De jaarstukken lijken in eerste instantie financieel in control, maar er is een behoorlijk verschil met het nabericht dat slechts op een paar plekken wordt veroorzaakt. Daar zou de controle beter en frequenter moeten zijn om verrassingen te voorkomen. De communicatie van de jaarstukken blijft een heet hangijzer. Ook al

klopt het persbericht technisch, de ChristenUnie wil B&W meegeven het resultaat in een ander licht te zetten. Anders blijft het rondzingen in de raadszaal. De fractie staat volledig achter de aanbevelingen van de Auditcommissie, zeker qua verbetering in de jaarstukken die het college samen met de Auditcommissie wil oppakken. De accountant gaat in op de kwaliteit van de programmaverantwoording waar ook verbeterlagen plaatsvinden. Die blijken ook zeker in de begroting. Maar programma 2 blijft in de begroting heel beknopt, terwijl dit in de jaarstukken het veelvoudige aan tekst is met onnodige detaillering. Dat lijkt niet de bedoeling. Per onderdeel moeten de voornemens en resultaten in het jaarverslag vergeleken kunnen worden. Dat gebeurt in de jaarrekening wel dankzij onder meer een zeer doorzichtige balans.

Reactie college

Wethouder Arends is het eens met de laatste opmerkingen van de ChristenUnie. Programma 2 bevat heel veel tekst, ook na fors schrappen. Het college wil graag vertellen wat er gedaan is maar zo schiet het zijn doel voorbij. Dit is voor het college aanleiding om samen met de organisatie en de Auditcommissie te kijken naar de behoeften qua jaarverslag. Hier is ook een taak weggelegd voor de raad, die geneigd is steeds meer vragen te stellen. In de kwaliteit van de jaarrekening en de planning- en controlcyclus zijn wel verdere slagen gemaakt. De externe presentatie van de jaarcijfers is een lastige zaak want bij wijzigingen in de bestemmingsreserves betreft het raadsbesluiten en die zijn ooit gevormd c.q. gespaard uit de lopende begrotingen en op moment van uitgave wordt het gezien als tekort op de lopende rekening. Dat is een eigenaardige redenering.

Wakker Emmen vindt dat het college zo doet voorkomen alsof de jaarcijfers met een plus van 6 miljoen sluiten en aan minima zijn dan de forse bezuinigingen op sommige terreinen heel moeilijk uit te leggen. Als iemand 400 euro tekort komt in zijn maandelijkse huishoudboekje en hij vult dat aan met 1.000 euro spaargeld, dan kan hij mooi weer spelen met 600 euro overschot, maar het gaat om de heldere uitleg dat de gemeente op haar lopende exploitatie een tekort van 4 miljoen heeft en dat een spaarsaldo van 10 miljoen uit de reserves een plus oplevert van 6 miljoen. Dat is een heel andere uitleg dan het persbericht dat onder verantwoordelijkheid van de wethouder is opgesteld.

Wethouder Arends zegt dat dat zo helemaal niet in elkaar zit. Hij heeft dit in 2012 ook zo uitgelegd, het lijkt niet zinvol dat nu te herhalen. Hij stelt Wakker Emmen voor een cursus gemeentefinanciën te volgen. Want wie de jaarcijfers wil uitleggen aan de bevolking, moet het zelf ook goed snappen. Het is geen jip-en-janneketaal of abracadabra, het is lastige kost maar wethouder Arends meent dat hij de cijfers heel goed kan uitleggen.

Wakker Emmen vindt dit een vorm van redelijk misplaatste arrogantie als de wethouder van diverse fracties, ook uit de coalitie, al sinds 2010 signalen krijgt over de presentatie. Hij moet de presentatie eens verbeteren zodat de burger het juiste beeld krijgt, meent Wakker Emmen.

CDA betreurt net als de Auditcommissie dat externe publicaties iets anders weergeven dan de overigens volkomen correcte weergave in de jaarstukken, die conform de afspraken in de raad zijn. Het CDA hoort Wakker Emmen zeggen dat zij haar best moet doen om het uit te leggen aan de bevolking, maar dat blijkt niet uit haar eigen publicaties: die maken de verwarring alleen maar groter. Verder doet het CDA zijn best het uit te leggen aan zijn achterban en de rest van de bevolking, maar dat is gewoon heel lastig. Bij helderdere communicatie op dit punt zouden alle coalitiepartijen gebaat zijn. De commissie en de raad moeten die vertaalslag naar de burger kunnen maken.

GroenLinks hoort Wakker Emmen een vrij principieel standpunt innemen over de reserves. Gaat die fractie vanaf nu elk raadsbesluit dat onttrekking uit die reserves inhoudt, principieel afwijzen?

Het gaat **Wakker Emmen** om de uitleg en presentatie van het rekeningsaldo. De discussie die GroenLinks wil voeren, is een andere.

VVD is het ook eens met de worsteling die de wethouder noemt. Maar bij het voorbeeld van de spaarpot waarbij 20% korting wordt verkregen, betreft het nog steeds een uitgave van 80%. De fractie begrijpt de manier van presenteren in het persbericht, maar het gaat om de uitleg naar de bevolking toe en ook de VVD doet haar best het saldo te verklaren. Het zou helpen als de gemeente in haar presentatie daar nog duidelijker mee omgaat, hoe moeilijk dat misschien ook is.

Wethouder Arends denkt dat deze discussie de worsteling goed weergeeft. De vraag is of je het in een hele lap tekst moet uitleggen, want dan wordt die waarschijnlijk niet door de pers opgepikt en dus ook niet door de inwoners. De wethouder staat open voor suggesties uit de commissie, maar op dit moment heeft hij niet de manier gevonden om dat handzamer te doen. Want de onttrekkingen uit de bestemmingsreserves, die in betere tijden waren aangelegd, worden gedaan om in slechtere tijden uitgaven te bekostigen die daar ooit voor bedoeld zijn. Het is in feite een uitgestelde last die je genomen hebt voor de toekomst en er is al helemaal geen sprake van grepen uit de reserves om het resultaat te verdoezelen. De wethouder denkt ook niet dat Wakker Emmen dat zo bedoeld heeft.

Wakker Emmen hoort de wethouder over een worsteling praten, maar het persbericht neemt heel weinig moeite uit te leggen hoe het wél in elkaar zit. Wellicht kan de wethouder daar in 2014 meer tijd en energie insteken dan die ene technische zinsnede in het bericht.

Wethouder Arends beschouwt dit als een advies, hij vermoedt dat het niet zoveel aan de inzichtelijkheid bijdraagt van een burger die niet thuis is in de complexe materie van gemeentefinanciën.

Wakker Emmen denkt dat het noemen van meerdere deelbedragen kan helpen. Alleen met het bedrag van 6 miljoen laat je het hele verhaal zeker niet goed door de media interpreteren.

Wethouder Arends vindt de uitleg van Wakker Emmen misleidend qua informatie naar de burger toe en memoreert andere fractiepublicaties, ook niet-financiële, waarin allerlei elementaire zaken door elkaar worden gehaald. Het college meent dat prudent met het grondbeleid wordt omgegaan en zal bij de kadernota in het meerjarenperspectief grondexploitaties aanbieden waarin nadere maatregelen worden getroffen. De grondposities zijn redelijk overzichtelijk met ca. 90 miljoen: er zijn ook gemeenten die dat bedrag in één keer moeten afboeken. Waar nodig neemt Emmen ook zijn verliezen en rekent zich absoluut niet rijk. Het is verheugend te zien dat de accountant en de Auditcommissie dat op waarde weten te schatten. Ook verheugend dat de werkgelegenheid met 350 banen is toegenomen; in arbeidsjaren zal dat minder zijn. De werkloosheid is iets toegenomen in 2012, de arbeidsstromen naar de gemeente zijn vrij fors. Dit betekent dat heel veel werkgelegenheid wordt verricht door mensen van buiten de gemeente. Dat is inherent aan een centrumgemeente als Emmen. Er bestaat geen registratie hiervan, de commissie moet het doen met de grote getallen en reële schattingen. De vertaling waar de PvdA om vraagt, komt wel in andere documenten voor; misschien moet meer worden verwezen naar de bredere informatie van 'Feiten en cijfers 2012'. Het klopt dat het niet '*Centrumvernieuwing (v/h Atalanta)*' moet zijn, maar '*Centrumvernieuwing Emmen inclusief Atalanta*'. De afboekingen op de grondexploitaties staan in de paragraaf Grondbeleid op blz. 17 van de jaarrekening. Over dit beleid voor de komende jaren wordt bij de kadernota nog geïnformeerd. Het investeringsoverzicht komt, indien niet bij deze jaarstukken, alsnog zo snel mogelijk naar de commissie toe. Over het voorzichtigheidsprincipe inzake de STIDUG-subsidie staat in de jaarrekening, maar dit is in 2013 afgedekt. Bestemmingsreserves zijn ooit in betere tijden gevormd om ze in mindere tijden te besteden aan een bepaald doel. Die afbouw leidt tot daling van het eigen vermogen. Voor dit 'anticyclische' beleid is in 2009 heel bewust gekozen en daar was indertijd heel veel waardering voor van nagenoeg de hele gemeenteraad. 2013 is het laatste jaar met een dergelijk grote aanwending, in 2014-2015 zal per saldo sprake zijn van toevoegingen aan de bestemmingsreserves en dat is toegelicht in de begroting 2013 bij het meerjarenperspectief. Bij de Berap-II werd een resultaat verwacht van 2 miljoen: dit is 6 miljoen geworden. Dat heeft te maken met het voorzichtigheidsprincipe dat inherent is aan de culturomslag die al gemaakt is: dat 97% van de bezuinigingen is gerealiseerd en het besef dat de tijden volstrekt anders zijn is doorgedrongen tot alle geledingen van de ambtelijke organisatie. Vandaar de wat voorzichtige houding om tekorten vroegtijdig te melden en overschotten pas in laat stadium te melden. Dat is in de jaarrekening ook gebeurd. **Wethouder Jumelet** meldt bij het participatiebeleid dat alles erop is gericht om bij de instroom een goed proces neer te zetten. In juni is een presentatie waarbij het advies van de Cliëntenraad wordt betrokken. In 2012 is meer aandacht voor de instroom dan de uitstroom geweest. Daar zijn geen concrete cijfers over, in het algemeen is gepoogd de werkgevers er zoveel mogelijk bij te betrekken. De monitoring is in 2013 gestart en er is nog een slag te maken om met minder middelen meer te doen. De 5 aangetrokken accountmanagers worden

bekostigd uit het W-deel en via de Emflex-constructie (EMCO) ingehuurd en zijn dus niet in dienst bij de gemeente. **Wethouder Houwing** zegt dat de accountant het collegestandpunt heeft gevolgd om de rechterlijke uitspraak inzake de STIDUG-subsidie af te wachten. Wanneer wordt afgeweken van de interne inkoop- en aanbestedingsregels komt dat altijd in het college. Het totaal van heel kleine aanbestedingen loopt in de papieren maar het is marginaal (0,14%) van de totale inkopen ad 180 miljoen. Natuurlijk moet men scherp op de interne regels zijn, maar dit vindt het college acceptabel.

PvdA memoreert dat die regels bij de vorige jaarrekening nog de warme aandacht had van de commissie. Hoe is nog meer te waarborgen dat die afspraken worden nagekomen? In het raadsvoorstel staat dat de begroting qua ureninzet van medewerkers te laag is en de overschrijding al een aantal jaren wordt gerapporteerd. Maar dan moeten toch de kosten worden teruggedrongen?

Wethouder Houwing wijst erop dat in de komende accommodatiebeleidsnota wordt gepoogd beter grip te krijgen op het vastgoedbeleid qua gebouwenkosten en wegzetten in de markt van overbodig geworden panden. Op dit laatste wordt stevig ingezet, maar dit is in de huidige markt lastig en er moet een oplossing komen voor de soms forse boekwaarden. De ureninzet van medewerkers is inderdaad al jarenlang een probleem omdat het gemeentelijk vastgoed versnipperd was over veel afdelingen. Dit wordt nu in kaart gebracht om betere beheerskeuzes te maken, wat in de loop der jaren wellicht tot kostenbesparingen zal leiden. **Wethouder Sleeking** wijst op de gestage terugloop in bouwleges de afgelopen jaren, in 2012 was de terugloop in reguliere bouwaanvragen in combinatie met vergunningvrij bouwen ten opzichte van 2011 zo'n 20% tot 25%. In Berap-II viel het aantal bouwaanvragen terug met 70%. Dat komt door de malaise in de bouw, vergunningvrij bouwen en doordat de ingecalculerde bouwleges van DPE Next door bezuinigingen met ca. 2,5 ton zijn teruggelopen. Of dit correct is, is nog onderwerp van overleg met het dierenpark. Daar de bouwaanvraag voor DPE Next kort vóór kerst 2011 werd ingediend, was die niet in de Berap-II mee te nemen en dus ook niet in november 2011 bij de begroting. In 2009 was de legesopbrengst 3,1 miljoen bij een formatie van 23,9 fte, in 2012 2,0 miljoen bij 14,4 fte op de afdeling Vergunning & Handhaving. De teruggang in formatie betrof de inhuur van tijdelijke krachten om de kosten en baten beter in balans te krijgen. Er loopt nog een onderzoek plus notitie over de algemene kostendekkendheid van leges en de afdeling is nog bezig met efficiencymaatregelen en de analyse van het vergunningenbeleid op een efficiëntere toetsingsmanier van bouwbesluiten. Op 25 mei wordt een provinciale startersdag gehouden in alle gemeenten van Drenthe voor makelaars, bouwers, toeleveranciers, notarissen e.d. om verkoop, verbouw en duurzaamheid te stimuleren. De gemeente Emmen gaat een speciale actie organiseren en hoopt dat andere gemeenten die opvolgen. Details worden pas op 25 mei prijsgegeven. **Wethouder Wilms** geeft aan dat in 2012 een schijnbaar geruisloze doorgang plaatsvond van de nieuwe organisatiestructuur met minder managers en afdelingen en decentralisatie van verantwoordelijkheden. De proefaudit volgens INK lijkt behoorlijk positief: het college heeft inzicht gekregen in alle verbeterthema's met aandacht voor specifieke afdelingen; het inregelen van de nieuwe structuur speelde ook een rol. De raad is begin 2013 bijgesproken en binnenkort volgt informatie over de invulling van het amendement inzake de INK-dimensie. Het ziekteverzuim is gestegen met 0,91%: dit betekent dat het streefcijfer van 5,5% niet werd behaald en B&W zullen eraan werken dit te doen dalen. Het verzuimtoename is voornamelijk langdurig en die is niet altijd werkgerelateerd. Werkdruk en -tempo, balans privé-werk, werktijden en ook de lange griepperiode beïnvloedden het verzuim. De concrete acties van de directie zijn een analyse van de frequente verzuimers en de verzuimuren zodat problemen zichtbaar worden en daar gerichte inzet op is te plegen. Het klopt dat er minder aan glossy folders moet worden uitgegeven; wel is 25% van de bezuiniging op drukwerk gerealiseerd en de communicatieafdeling heeft haar kosten niet volledig doorberekend aan de afdelingen zodat die ook niet aan de projecten zijn toe te schrijven. Dit moet straks beter. Wel betreft het vaak projecten met intensieve communicatie en dat moet professioneel, direct en persoonlijk en met attentiewaarde gebeuren en kan dus niet altijd digitaal. De cijfers rond de man-vrouwverhouding bij het personeel kloppen wel maar de grafiek niet. Waarschijnlijk is de grafiek het wensbeeld, maar dit wordt nog rechtgezet. B&W probeert bij de ontwikkeling van 'werk naar werk' het motto 'regeren is

voorzien' te hanteren bij komende majeure ontwikkelingen als de Rijksbezuinigingen, de grote decentralisaties, de Rijksuitvoeringsdienst, de brandweer en de effecten op de organisatie van VTA-kosten bij bouwactiviteiten, de MZZ etc. De directie is op dit moment bezig die effecten te analyseren vóór de zomer om er goed op te kunnen anticiperen en te sturen.

Tweede termijn

CDA neemt alle jaarstukken integraal door en stelt er dus prijs op om alle bijlagen ten minste digitaal te ontvangen. De fractie begrijpt op zich het verhaal van B&W om de verwachte korting op de algemene uitkering vanuit het Gemeentefonds voor 2012 niet op te nemen. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel meent het CDA dat het college dit juist wél had moeten doen of dit in ieder geval gemeld had moeten hebben en doet de suggestie om bij de vaststelling van de resultaatbestemming de korting volgens de meicirculaire – ruim vóór de kadernota – alsnog in mindering te brengen zodat de gemeente zichzelf niet rijk rekent. Het voorstel ad 3,5 miljoen aan resultaatbestemming is conform de richtlijnen maar het restant ad 2,4 miljoen zal denkkelijk lager uitvallen en het lijkt het CDA goed dit alsnog te bestemmen. Dat zou bij de kadernota kunnen voor de opvang van fluctuaties in de Wmo 2014. Verder constateert de fractie weinig van de 'frisse tegenzin', want alle fracties gaven blijk van enthousiasme en aandacht bij dit agendapunt.

Wakker Emmen hoort de wethouder wel oorzaken voor het lang verzuim noemen, maar geen concreet plan van aanpak. Verder meent de fractie dat het goed is dat de wethouder zich meer gaat inspannen om de opbouw van het rekeningresultaat uit te leggen aan de bevolking.

VVD hangt aan een presentatie van de cijferverantwoording in puntiger vorm: kort maar toch SMART zodat de commissie over de juiste informatie beschikt. De VVD heeft wat dat betreft voldoende vertrouwen in de organisatie, de accountant en, gezien de prima score op de bezuinigingen, 'the sense of urgency' bij de ambtenaren.

D66 weet van het bestaan van cursussen op het gebied van gemeentefinanciën, maar deze zijn een stuk complexer dan huishoudboekjes of bedrijfsadministraties en onvergelijkbaar met die in (non-) profitorganisaties. Het mooiste zou voor D66 zijn als het resultaat nihil bedroeg dus dat alles bestemd is: dat is veel eenvoudiger uit te leggen naar buiten toe. De fractie heeft bij het voorspellende vermogen begrip voor de grillige politieke besluitvorming, maar benadrukt bij mee-of tegenvallers consistent te blijven bij het moment van inboeking.

GroenLinks is blij dat de wethouder Financiën dezelfde vergezichten ziet bij de reserveringen, waardoor bij goed beleid op lange termijn aan dotaties van de reserves valt te denken. De fractie verbaast zich over de discussie over jip-en-janneketaal: een persbericht moet kort en puntig zijn en met een 'teaser' uitnodigen tot het stellen van (journalistieke) vragen. De gemeente heeft in de media voldoende tekst en uitleg kunnen geven over de financiën inclusief alle nuanceringen: die laatste horen niet thuis in een persbericht. GroenLinks wil dus de afdeling Communicatie i.c. bijvallen.

Wakker Emmen neemt na dit betoog de persberichten van GroenLinks niet al te serieus meer.

GroenLinks hoort Wakker Emmen niet inhoudelijk interrumpen maar met een kwinkslag. Men adviseert Wakker Emmen eerst zelf een goed persbericht op te stellen. Is er een relatie tussen de nieuwe organisatievorm en het hardnekkige ziekteverzuim: veranderde werkplekken e.d.?

BGE hoorde met tevredenheid de wethouder Financiën toezeggen dat hij de voorgestelde verbeteringen samen met de Auditcommissie zal oppakken. Hoe het resultaat er in de toekomst ook uitziet, het blijft gaan om de presentatie, dus kijk samen met de accountant en de Auditcommissie naar een adequate formulering en schrijf anders een prijsvraag uit onder studenten overheidsfinanciën.

ChristenUnie is blij dat het voorzichtigheidsprincipe dermate belangrijk wordt gevonden in de ambtelijke organisatie dat het resultaat nog 'positiever' is geworden dan verwacht. In de (steun)-fractie heeft de behandeling van de jaarstukken nog nooit zo weinig tijd heeft gevergd en dat is een compliment waard aan de opstellers.

Reactie college

Wethouder Arends memoreert dat voorheen de maartcirculaire het moment van meenemen was van het nadeel van het Gemeentefonds, maar die circulaire is afgeschaft. Dit is als stelselwijziging te zien waarbij men dit nadeel jaarlijks meeneemt naar het daarop volgende jaar. Dit wordt bij de kadernota inzichtelijk gemaakt. Op zich worden mee- of tegenvallers consistent ingeboekt, alleen optredende wijzigingen moeten dan ook consistent worden nageleefd en dat zal gebeuren.

CDA kan zich voorstellen dat die niet in het resultaat worden verwerkt, maar dan moet het college dat wel melden. De oproep van de fractie was ook vooral gericht aan de commissie c.q. raad als houder van het budgetrecht om bij deze exercities het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren. Als de meircirculaire al het exacte tekort vermeldt, moet de commissie c.q. raad daarmee rekening houden bij de resultaatbestemming.

Wethouder Wilms heeft eerder duidelijk de acties en inspanningen weergegeven die naar verwachting voldoende zullen zijn om het ziekteverzuim op het gewenste niveau terug te krijgen.

Burgemeester Bijl meent dat, gezien de berichtgeving in het Dagblad van het Noorden, communicatief meer achtergronden zijn gepubliceerd dan sec het positieve resultaat van 6 miljoen. Het is complexe materie maar als raad en college dit resultaat van tevoren hadden geweten bij de financiële en inhoudelijke begrotingsopdracht door de raad, dan hadden beide gremia er blind voor getekend. De organisatie heeft heel goed werk geleverd. Dat kan de gemeente ook heel goed zo uitdragen. Dat er nog een heleboel moet gebeuren en er nog heel veel op de gemeente zal afkomen, moge duidelijk zijn. Bovendien is bij werkbezoeken of andere contacten met de buitenwereld altijd tekst en uitleg te geven, niet alleen door het college maar ook door de commissie c.q. de raad.

Voorzitter Nijhof stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raadsvergadering gaat.

6B. Krediet algemene proces- en voorbereidingskosten programma Centrumvernieuwing Emmen 2013-2015 (B6)

Eerste termijn

CDA worstelde met het raadsvoorstel en het plan van aanpak. Want de essentie bleek niet te liggen bij DPE Next, Mediamarkt, Zuidblok, tunnel, theater, Wereld van de Ontmoeting en het centrumplein maar bij de entree mensenpark, locatie-Hoofdstraat, bereikbaarheid van Emmen-Centrum, bijkomende infrastructuur en de culturele programmering. Waarom wordt dan het centrumplein bij de kosten genoemd? Naar verwachting is 1,2 miljoen niet nodig als dekking van algemene proces- en voorbereidingskosten en er is een restantbudget 2012 van 1,1 miljoen. Wat houdt dit in? Eén mooi en goed bereikbaar centrum heeft kwalitatief alles in zich, maar het plan van aanpak gaat eerder over tijd en geld en niet over ruimtelijke kwaliteit, toch ook een kritieke succesfactor. Liever zo concreet mogelijk kwalitatieve criteria beschrijven, anders wordt het te afhankelijk van meningen.

PvdA vraagt naar de implementatie van het advies van de Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement, die na april zou plaatsvinden. Wat is de status? Verder kan de fractie instemmen met het voorstel en roept op, om nu voortgang te maken in de uitvoering.

Reactie college

Wethouder Arends antwoordt dat het plan van aanpak er met name op is gericht om de werkzaamheden van het programmabureau te beschrijven en hoe zijn bekostiging plaatsvindt. Dat in 2013 naar verwachting ca. 1,3 miljoen van de beschikbare implementatiebudgetten niet meer nodig zijn, heeft te maken met het feit dat enkele projecten qua tijd iets achterlopen in de realisatie.

Die inhaalslag wordt in 2014 en 2015 gemaakt en de dekking van de proces- en voorbereidingskosten is analoog geregeld en ingezet. In 2012 vond grotendeels de implementatie van het softwarepakket plaats om na afronding, dus per mei 2013, de rapportage beter tot zijn recht te laten komen. Zodra het college meer weet, wordt de commissie hier ook over geïnformeerd.

Voorzitter Nijhof stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raadsvergadering gaat.

7. Bespreken A-stukken: n.v.t.

8. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

9. Vaststellen verslag vorige vergadering

9A. Vaststellen notulen commissie Bestuur, Middelen & Economie van 11 april 2013

PvdA verzoekt in de zin onderaan blz. 8 *'D66 pleit net als de PvdA voor een tekstuele aanpassing bij de opsomming van de jaarlijkse evenementen.'* de zinsnede *'net als de PvdA'* te schrappen.

Wethouder Jumelet verzoekt om correctie van de naam van een der insprekers: die luidt niet de heer Palman, maar Panman.

Voorzitter Nijhof stelt vast dat het verslag met deze wijzigingen wordt goedgekeurd onder dankzegging aan de notulist.

10. Actuele mededelingen vanuit college/presidium

Burgemeester Bijl komt terug op de vraag van de DOP in de vorige commissie over 'spookburgers'. Het CBS houdt dit aantal inderdaad bij. Het betreft mensen die vertrekken uit een gemeente zonder te vertellen waar zij naartoe gaan – in jargon: 'vertrokken, onbekend waarheen'. De teller staat intern in de gemeente Emmen sinds 2007 op 1.600, maar het CBS komt voor Emmen per 1 januari jl. uit op een aantal 2.139, dus ongeveer 20 per 1.000 inwoners. Ter vergelijking: de gemeente Amsterdam staat bovenaan op die lijst met 85.000 spookburgers en de gemeente Ede onderaan met 1.097. Emmen zit in de onderste helft op die lijst en dat is geen slecht teken. Spookburgers zijn veelal mensen die uit het buitenland komen – werknemers of studenten – die teruggaan naar hun land maar niet de moeite nemen om zich af te melden. Het begrip 'spookburger' wordt ook wel uitgelegd als mensen die zich komen inschrijven, hier niet feitelijk komen wonen, maar wel op een of andere manier gebruik maken van de voorzieningen. Op die groep is de controle lastiger. Wel heeft burgemeester Bijl intern gevraagd of over deze groep meer informatie is te vergaren. Zodra daarover meer bekend is, laat het college dat weten.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

Geen opmerkingen.

12. Overige ingekomen stukken

Geen opmerkingen.

13. Sluiting

Voorzitter Nijhof sluit de vergadering om 21.44 uur onder dankzegging.